

Prof. Dr. Rudolf Dominik: Nástin československého práva bankovního a bursovního. Brno 1929. Nákladem Čs. A. S. Právník, 8°. Stran 85 + VIII Vydáno s podporou ministerstva školství a národní osvěty. Cena Kč 24.—. — Jak již z nadpisu je patrné, pojednává autor ve dvou oddílech o právu bankovním a právu bursovním. V předmluvě zmiňuje se autor o důvodech, které ho vedly k tomu, aby tuto knihu vydal. Byla to jednak snaha opatřit studujícím práv učebnici o této materii, jednak snaha vyhovět přáním projeveným mu z kruhu širší veřejnosti, mající zájem o právní úpravu bankovníctví a bursovníctví.

V prvním oddílu zmiňuje se stručně o dějinném vývoji bankovníctví a pramenech bankovního práva a přichází k vlastní materii. Banky dělí dle různých hledisek, právního, hospodářského a technického. V samostatné kapitole probírá jednotlivé druhy bankovních obchodů, které dělí na úvěrové obchody aktivní a pasivní a bankovní obchody přidružené, kde zejména obchod komisionářský a samovstup komisionáře (čl. 376, 377 obch. zák.) jsou předmětem podrobného rozboru. V další kapitole pojednává o právních výhodách poskytnutých peněžním ústavům, které provozují své úvěrní obchody pod ochranou státní správy, zvláště v soukromoprávních a exekučních výhodách, poskytnutých Národní bance československé. Zvláštní kapitolu věnuje organizaci a působnosti této banky. Další kapitoly jednájí o právních poměrech spořitelén a záložen. Všimá si rozdílů těchto dvou druhů peněžních ústavů a obírá se podrobně vznikem působnosti a organizací okresních spořitelén v Čechách. Poslední kapitola tohoto oddílu obsahuje výklad ustanovení zákonů z 10. října 1924 č. 238—241.

Stejným způsobem postupuje i ve druhém oddílu. Po vylíčení dějin bursy zmiňuje se o pramenech bursovního práva. Pojednává dále o právní organizaci, o bursovní radě, o právech a povinnostech této, o pasivní legitimaci osob do bursovní rady jmenovaných, o podmínkách pro nabytí a ztrátu členství a pro oprávnění k návštěvě bursy, o právech a povinnostech členů bursy. V obšírné kapitole podává rozdělení bursovních obchodů a jednotlivé druhy podrobně probírá. Další kapitoly jednájí o obchodních dohodách (sensálech), o sjednání a splnění bursovních obchodů, o znamenání kursů a o bursovním soudě. Časový a věcný rejstřík vhodně doplňuje obsah knihy. Není mi možno obšírněji se zmiňovati o obsahu jednotlivých kapitol, nýbrž jen takto numerativním způsobem poukazují na bohatý obsah látky, jež došla v této knize zpracování.

Kniha je psána slohem jasným, stručným a přesným a bude pro tyto vlastnosti jak studujícími právníky, tak i všemi, kdož se o právní úpravu bankovníctví a bursovníctví zajímají, jistě vděčně přijata.

Oma.

Univ. prof. dr. R. Rauscher: Polská kodifikační komise a její unifikační snahy r. 1919—1929. (Zprávy ústavu slovanských práv č. 1., v komisi Fr. Řivnáče, str. 52, cena 7.— Kč.) — R. 1927 založen byl v Bratislavě při právnické fakultě Komenského university Ústav slovanských práv, jehož účelem je studium slovanských práv v minulosti i tvořících se právních řádů v přítomnosti. První publikace ústavu je věnována Polsku. — Zánik polského státu koncem 18. stol., právě tak jako zánik státu českého, způsobil konec právního řádu. Jestliže u nás jest unifikace poměrně lehká vzhledem k dualismu právnímu, jsou podmínky unifikační v Polsku daleko složitější. Neboť při vzniku polského státu platilo tam vlastně pět právních řádů a sice v části německé, rakouské, uherské, v zemích východních a v t. zv. království kongresovém; mimo to v těchto částech různí se opět normy práva občanského, trestního, obchodního, procesního. Z historických důvodů zajímavá je rozmanitost po stránce linguistické, neboť v t. zv. království kongresovém platí na př. ještě dnes zákoník Napoleonův (Code Napoléon) a autentické znění je francouzské. Proto jest práce sjednocovací velice kom-

plikovaná. — Původní úmysl přijmouti některý platný právní řád za vzor pro budoucí práce kodifikační padl z nechuti ke všem stávajícím řádům (tak na př. polský sněm odmítl přijmouti vzíti za vzor moderní trestní zákon ruský) a ustanoveno vypracovati úplně nový právní řád, založený na tradicích starého polského práva a nezávislý na jiných vzorech. Namáhavým tímto úkolem pověřena zákonem z 3. června 1919 Polská Kodifikační Komise (Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej). Polsko nezřídilo tedy jako my zvláštní ministerstvo unifikace, nýbrž zvláštní autonomní orgán, složený z právníků vědců i odborníků, jehož poměr k ministerstvu spravedlnosti jest určen zákonem. P. K. K. jest též pomocným orgánem zákonodárných těles, neboť jim se předkládají ministrem spravedlnosti osnovy komisí vypracované. Komise skládá se z presidenta, tří vicepresidentů a 40 členů, kterýžto počet se může rozšířit dle potřeby a tvoří jej universitní profesori, advokáti, soudcové, notáři i právní odborníci. Prvním presidentem zvolen r. 1919 prof. dr. Fr. Fierich z Krakova, po jehož smrti r. 1928 vykonávají presidentský úřad pohromadě tři vicepresidenti. Zmocněna zákonem dala si P. K. K. vlastní jednací řád, několikrát měněný, definitivní z r. 1924, dle něhož se dělí na 5 komisí: práva občanského, obchodního, trestního, procesu civilního a trestního, z nichž poslední ukončila již své práce. Dnešní výsledky činnosti P. K. K. rozděluje její generální sekretář prof. Rappaport na tři kategorie: předně jsou to osnovy zákonů jednotlivých (na př. osnova zák. o autorském právu), dále velké kodifikační práce, pro něž byla vlastně komise zřízena (ku př. osnova o organizaci soudů a soudnictví a konečně souhrn osnov dosud plně nedohotovných (na př. návrh zákona o právu manželském). Přes vylicenou komplikovanost a zodpovědnost práce, snaží se P. K. K. dokončiti v roce 1932 svůj záslužný úkol. Karásek.

Dr. Franz Freudenfeld: Die Gemeindeabgaben. (Stiepel's Gesetz-Sammlung, Folge 56, stran 182.) — Rada nejvyššího správního soudu Dr. Freudenfeld, známý německý odborník ve věcech samosprávných, podává svou edicí cennou a spolehlivou pomůcku naší praxi. Otiskuje především ve výňatku zákony a nařízení, které jsou podkladem soustavy obecních dávek, tedy především t. zv. fin. novely (č. 329/1921) a druhé fin. novely (č. 77/27), jakož i § 99 zákona o organizaci polit. správy, sem spadající. Dále otiskuje vzorná pravidla, vydaná na základě zákonného zmocnění vládou, pro všech dvacet druhů obecních dávek, pro něž dosud vzorná pravidla existují. Při řadě těchto dávek podává nejdůležitější judikáty, což platí zejména o dávce, nejtíže pocíťované totiž t. zv. dávce z přírůstku hodnoty nemovitostí. Předmětu tomuto ostatně autor věnoval před časem samostatnou práci (Vertzuwachsabgabe von Liegenschaften).

Celý problém obecních dávek, jakožto zjev novodobé finanční politiky obecní, zasluhuje skutečně největší pozornosti i s hlediska teoretického. Nové finanční zákony o obecních financích totiž obrátily k dávkám zřetel, když opustily princip neomezených přírážek. Pisatel těchto řádků poukázal již na jiném místě (Problémy obecních veřejných příjmů ve sborníku Právo a stát), že za tohoto stavu bude leckde, zejména ve velkých městech, příjem z dávek převyšovati příjmy ostatní. Nedávná uzávěrka obce pražské toto očekávání potvrdila. Ovšem proti dávkám jsou vážné námitky, podobné námitkám v oboru daní nepřímých. Jde tu totiž o zatěžování konsumu.

Bylo by si přáti, aby problémem obecních dávek se zabývali i čeští právníci, alespoň do té míry, že by vydána byla česká příručka pro praxi. —jkt—

PhDr. Václav Černý: První ministerstvo zemědělství v Rakousku (1848—1853). Praha, 1929, Čs. akademie zemědělská. Sborník IV. A. 1., str. 119—192, in 8. — Dr. Černému zůstane zásluha, že povšiml si důkladněji historie ministerstva zemědělství a pokusil se osvětliti jeho